

Noen kommentarer til stortingsmelding nr. 35

Etter det undertegnede har registrert, har Stortingsmelding nr. 35 fått en stort sett positiv mottagelse. Innholdet var vel som forventet for mange og bærer ikke i seg de store overraskelser. Ei heller er det lagt opp til de store diskusjoner eller konflikter. Det er ambisjoner om et styrket offentlig engasjement på tannhelsefeltet og økt innsats på flere områder som sikkert vil gi en bedre tannhelsetjeneste. NTF fremholder at forslagene i meldingen langt på vei er i tråd med deres synspunkter. Det er påpekt svakheter som at de enkelte forslag er for lite forpliktende, og det gjenstår å se hva som står igjen etter fremtidige budsjettbehandlinger.

Det som undertegnede forundrer seg over etter å ha lest meldingen, er den ansvarsfraskrivelse sentrale myndigheter legger opp til når det gjelder rekruttering av tannleger til Den offentlige tannhelsetjenesten. Erfaringer fra eget fylke er at problemene med å rekruttere kvalifiserte tannleger til offentlige stillinger, og ikke minst å få dem til å bli der, har vært en stor hodepine de siste åra. Hvis ikke jeg har misforstått debatten i NTF sine fora helt, så er situasjonen likedan i de fleste fylker. Man får med hjelp av «headhunting» og rekruttering fra utlandet med mye besvær besatt offentlige tannlegestillinger. Søkerne er nærmest uten unntak helt nyutdannede, og i beste fall blir de et par tre år før de slutter. Enten begynner de i privat praksis eller de flytter hjem.

Denne situasjonen er for så vidt påpekt i stortingsmeldingen. Hvordan legges det så opp til at dette skal løses? Jo, flere tannpleiere (nær doubling av utdanningskapasiteten) og mer hensiktsmessig arbeidsfordeling mellom tannlege og tannpleier, økt utdanningskapasitet av tannleger (Tromsø), fortsatt satsing på utenlandske tannleger og regionalpolitiske virkemidler. Dette er greit nok, men etter underteg-

nedes mening altfor svakt og lite konkret. Resultater av virkemidlene kan først ventes etter flere år. Mangelen på tannleger i DOT overlates i overskuelig fremtid til fylkene selv å løse, uten noe drahjelp fra sentrale myndigheter. Ting skal fortsette å seile sin skakke ferd.

Spesielt påfallende blir denne svake tilnærmingen til rekrutteringss spørsmålet når den settes opp mot de visjoner regjeringen har med offentlig tannhelsetjeneste. I meldingen legges det opp til økt satsing på en rekke felt. Blant annet skal folkehelsearbeid sterkere inn på agendaen. Hva med personellressursene som skal løse disse oppgavene? Av tannleger, en stab som for det første er for liten (fortsatt mange ubesatte stillinger) og som for det andre stort sett består av ferske kandidater rett fra fakultetene! For nye ansatte tannleger fungerer dagens offentlige tannhelsetjeneste nærmest som en opplæringsinstitusjon for senere virke i privat praksis. Nye tannleger har mer enn nok med å lære seg grunnleggende faglige ferdigheter de første par åra. Hele konsentrasjonen er rettet mot pasienten og de odontologiske og tekniske utfordringer denne representerer. Blikket opp fra pasienten og ut i «samfunnet», slik stortingsmeldingen legger opp til, har de først kapasitet til når de begynner å planlegge overgangen til privatpraksis og er i ferd med å si opp. Er disse tannlegene interesserte folkehelsearbeidere? Og hva med våre utenlandske kolleger, hvilken kompetanse har de i en slik sammenheng? (Jeg er fullt klar over at mye av dette arbeidet er tiltenkt tannpleiere, men behovet for tannleger vil fortsatt være der).

Jeg mistenker regjeringen for å ha en skjult agenda med denne stortingsmeldingen. En oppsplitting av Den offentlige tannhelsetjenesten vil etter mitt skjønn tvinge seg fram. Vi vil på sikt få en todeling slik som primærhelsetjenesten er organisert i kommunene. Der

den forbyggende og helsefremmende delen er representert ved helsesøstertjenesten, mens den pasientrettede og kurative delen er representert ved privat legetjeneste. Og kommunelegen som står med ett ben i begge leire.

For å imøtekomme rekrutterings- og stabiliseringskrisen i tannhelsetjenesten vil fylkene måtte tilby tannlegene som skal arbeide der, arbeidsvilkår vel så attraktive som i privat sektor. Innenfor et offentlig regulativ tror jeg ikke det er mulig å tilfredsstille de krav dagens tannleger har til lønns- og arbeidsvilkår. Alternative tilsettingsformer, leie av klinikk og kjøp av tjenester vil tvinge seg fram. Med andre ord en privatisering og dermed en fragmentering. Et scenario der den helsefremmende og forebyggende delen av tannhelsetjenesten er et offentlig anliggende, mens fylkene mer har form av en bestillerrolle når det gjelder behandling av pasienter? Samtidig som de ivaretar tilsyn og har ansvar.

Jeg syntes dette burde vært mer tydeliggjort i meldingen! Slik regjeringen legger opp til, må de skjønne at DOT ikke kan leve med at tannleger ikke finner det attraktivt å jobbe der. Det er kommet inn så mange signaler fra høringsuttalelser og mediene for øvrig at de er vel klar over problemene. Det er etter mitt skjønn en bevisst handling når de nærmest ikke foretar seg noen ting for å bote på den akutte tannlegemangelen!

Så når stortingsmelding nr. 35 faner en styrket og ekspanderende offentlig tannhelsetjeneste, så graver den samtidig graven for den! I alle fall slik vi ser DOT organisert i dag.

Rune Bjørklund

Adresse: Tannhelsetjenesten i Grimstad, Frivollveien 11, 4877 Grimstad